

MUNKÁSSZÓ

DEMOKRATIKUS HETILAP

II. évfolyam. 19. szám.
Salgótarján, 1946. évi május hó 11

Ára: 5,000.000 P

Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Hunyadi-utca 6 sz.

Nyilatkozat!

Salgótarján megyei város Független Kisgazda Földmunkás és Polgári Pártjának szűkebb értelembe vett elnöksége közli:

Amióta Salgótarjánban a Független Kisgazdapárt a többi demokratikus pártok támogatásával működik, minden igyekezetünkkel azon voltunk, hogy a demokratikus Magyarország érdekében a legmesszebbmenőleg együtt harcoljunk a reakció ellen a munkáspártokkal.

Amikor megalakítottuk a pártot azt hittük, hogy az a párt alakult ki, amit Gaál Gaston, Tildy Zoltán és Nagy Ferenc akartak. Már a választások idején rá kellett döbbernünk, hogy pártunkban valami nem kívánatos szellem érvényesül, ami különösen a központoknál (megyei és országos) volt észlelhető. Azt hittük, hogy ez a jelenség a demokrácia egyik gyermekbetegsége, amely a párton belül mutatkozik, amely azonban a komolyabb baloldali elemek hatására ki fog tisztulni.

Ennek a gyógyulásnak érdekében memorandumokat terjesztettünk, deputációkat vezetünk, leveleket küldtünk a legilletékesebbekhez. Ezekre jórészt válasz sem érkezett. Ez a folyamat odáig ment, hogy bizonyos kéréseinket hamarabb teljesítették a többi demokratikus pártok, vagy azoknak exponensei, mint saját pártunk vezetői. Ez természetesen jelentette azt is, hogy a salgótarjáni iparmedencében a munkáspártokkal való viszonyunk barátságá mélyült.

Ugyanekkor azonban még mindig nem adtuk fel a harcot azért, hogy pártunk megtisztuljon és olyan baloldali párt legyen, amelyik teljes bizalmát élvezzi a munkáspártoknak.

Erőlködéseink hiábavalónak bizonyultak. Fáradtságot, költséget és időt nem kímélve kerestük fel a központot, azonban hozzá sem férhettünk jórészt azokhoz, akik feltétlenül meglátták volna igazságunkat és ké-

résünkre a tisztogatást elvégezték volna. Ha ennek a végvárnak kiáltó szava eljuthatott volna a feltétlenül megbízható vezetők fülébe, akkor nem hallanánk fasiszta összeesküvésekről és nem kellene az időt az ujjaépítés helyett örökös kimosdással és mentetözéssel tölteni.

A falusi kis paraszt panaszait, jajjait, melyet személyesen vittünk fel az orsz. központba, vagy meg sem hallgatták, vagy azokra nézve intézkedés nem is történt. A vármegyei Központ megalakulásunk óta egyetlenegy szer sem szállt ki hozzánk, az Orsz. Központ pedig szintén nagy mértékben elhanyagolt bennünket.

Fentiek alapján jó lelkiismerettel kijelentjük, hogy a Független Kisgazdapárt megtisztulását reméljük és hisszük, amíg

mindenkor emlékezetes marad a világ, Európa és a mi szűkebb hazánk, Magyarország történetében. Május 9. két nagy történelmi korszak határköve, a személyes hatalom reakciójára és a személyileg, egyénileg felszabadult demokratikus ember szabad akciójára épített társadalom történetének határköve. Ezen a napon omlott össze véglegesen a német katonai hatalom, mely feltámadt, hogy rabigába döntsön minden emberi nemzetet. Ezen a napon győzött a demokratikus népek demokratikus szövetsége és egyuttal és főként ezen a napon törte át az emberiség a gátat, mely évezredek óta emelkedett szabad haladás, korlátlan fejlődése elé.

Méltó tehát e nap az ünneplésre. Mert ha a német katonai hatalom egyedül, önmagában nem is volt azonos a világ minden reakciós hatalmával, a reakciós multtal, a mult összes reakciós erővel és a világ né-

Nagy Ferenc áll az élen, azonban úgy látjuk, hogy eddig a megtisztulásig nem lehetünk tagjai a pártnak, mert nemcsak érdekeinket nem védi meg, hanem a párttagok közül kikerülő demokrácia ellenes elemek lerontják minden hitelünket. Ennek elkerülése végett a szűkebb értelembe vett elnökség tisztjéről a nyilvánosság előtt lemond, a Kisgazdapárt kötelekéből kilép és mint pártonkívüli, kéri a munkáspártok megértő támogatását.

Ezeket a sorokat hosszú töprengés után vetettük papírra. Kiváltója mégis a legutóbbi fasiszta összeesküvés volt, amelyiknek egyik nem jelentéktelen tagja a párt központjának jelentős tényezője volt. Amikor ez tudomásunkra jutott, azonnal elhatároztuk, mert pártra való tekintet nélkül egyetlen magyar em-

ber sem azonosíthatja magát a legkisebbel sem ezek közül. — Minthogy pedig az orvoslásra erőnk és akaratumk nincsen, nem maradt más hátra, mint a konzekvenciákat levonni és visszavonulni a pártpolitikai élettől.

Mi a Kisgazda eszméket hisszük és valljuk, nem vagyunk azonban meggyőződve arról, hogy a vezetők között mindenki a magyar paraszt érdekét nézi. Soha más párt tagjai nem voltunk, más pártba belátható időn belül át nem lépünk, de aggodalmunkat, hazánk és demokráciánk iránt való szeretetünket fenntartjuk és hisszük, hogy a demokratikus pártok segítségével így is tudjuk szolgálni magyar hazánkat.

Salgótarján, 1946. a faszimus végső leverésének első évfordulóján. ELNÖKSEG.

1945. május 9.

pességének csak egy szerény hányadát tette ki, de vele és benne a reakció minden kiművelt készsége, a mult és jelen minden sürített reakciós ereje lépett ki a porondra, hogy egy utolsó próbára tegye a világot és utoljára vesse fel a kérdést; így ezen az uton folyjon tovább a megrendszabályozott emberi élet, vagy pedig az egyetemesség egy másik útján, a demokratikus szabadság útjain, mely annyiszor bukott el a mult gögös reakciójának kíméletlen fegyverei alatt? Most az egyszer a történet nagyot és a multéval ellenkező irányba fordult. Az elvetett kocka az örök igazság számát mutatta. Megmutatta a reakciós módszerek végleges kudarcát, megmutatta az eléve bukott szándékok egész szörnyűségét, halálba taszította az évezredek óta hódító hadseregek utolsó mintáját és kinyitotta az utat, melyen a megújult, megszabadult ember történetének új évezre-

deit kezdheti el. Méltó tehát e nap az ünneplésre.

1946. május 9. A német bukás első évfordulója. Mi magyarok, éppen úgy ünnepeljük e napot, az évforduló napját, mint a világ annyi más nemzete. De nekünk nemcsak az ünnepnapja e nap, hanem a bátor bizalom, a lankadatlan reménykedés napja is. Mert ugyszólván ezen a napon kezdődött el Párisban a külügyminiszterek tanácsa előtt a magyar béketárgyalás, a megbékélt, megújult Magyarország új belső és külső helyzetének megbeszélése, rögzítése. A hangok melyek Páris felől jönnek, nem mind biztatóak. Jól tudjuk, nagy barátunk, a Szovjetunió teljes mértékben képviseli érdekeinket mindjárt az első napon Molotov a magyar aranyának és elhurcolt javainak Amerika részéről való visszaadását javasolta és azt is jól tudjuk, hogy minisztereink nem hiába jártak Moszkvában, ahol szinte egyetlen baráti félként üdvözölték a magyar népet. De ismerjük a nehézségeket. Elénken élnek bennünk az igazság-

talanságok, melyek Csehszlovákia részéről értek bennünket. Nem egyszer éreztük a gyanakvást, mellyel szomszédaink a mi tiszta emberi szándékkal eltöltött törekvéseinkre válaszoltak és sokszor kellett válaszolnunk határainkon kívül ellenünk megnyilatkozó reakciós hangokra. Igazságaink tudatában nyugodtan és biztosan várunk a döntésre, mely hisszük, egy most megszületett új magyar nemzettel szemben bizonyára nem lesz, mert nem lehet igazságtalan. Minden igazságtalanság, mely egy népet, nagyot vagy kicsit ér, csak a reakciónak tesz engedményt, miután a reakció nem egyéb, mint az igazságtalanságnak egy jól kimagyarozott alkalmazása. És ha a demokratikus, az igazság utjaira törekvő világ egy nemzet létérdekeit nem veszi tekintetbe, önmagában, másban, a károsultban épen úgy, mint a hasznosnyerőben egyes egyedül csak a reakciónak épít új várakat. Hiszük, hogy van a világnak lelkiismerete és hisszük, hogy a reakciónak senki sem fog új utakat nyitni.

V. Gy.

Új utakon a munkás kultúra

A baglyasaljai munkás kultur csoport nagy sikerrel adta elő Cserbáti Lajos 3 felvonásos operettjét a „Diákszerelmet.” A végig hangulatos operett tele van humorral és romantikával, melyet a közönség tapsa kísért végig 3 előadásra. Láttuk az operettben a teltre kész ifjúságot, mely ha kikerül az iskola padjaiból az életbe, nem szégyenül a kezébe venni a szerelmet, beáll a gyárba a munkapad mellé, hogy tovább képezze magát a rajzasztalhoz és utána mérnök legyen. Dicséret illeti az egész szereplő gárdát mert nehez nap munkájuk után fáradtságot nem kímélve tanultak, hogy taníthatóak.

A baglyasaljai ifjúság megtalálta a helyes utat, melyen haladni kell. Egymás után hozza színre a mai időknek megfelelő nemcsak szórakoztató, de nevelő hatású darabjait. További munkájukhoz sok sikert kívánunk.

A szénecsatahoz!

A szénecsata lanyhulásáról kaptunk értesítést. Tudjuk, hogy az 557 vagon egy nagy erőfeszítésnek volt a következménye, a magyar nemzet halála volt érte, de ilyen erőfeszítést nem kíván — csak annyit, hogy a 350 vagon legyen meg mindennap. Nem kíván többet és nem lehet a báberárok megpiheni a békéltárgyalások előtt és mikor az egész nemzet segítségkérés hangzik a bányász elvtársaink felé. A bányászbecsület kötelez elvtársak! Kötelez, hogy a nemzet ne csaldjon Salgótarján bányászaiiban. Ha minden vár csak egy csilléval termel többet, már is kész az eredmény. A demokrácia harca kemény harc, de ki kell bírunk, mert nekünk kell megalapozni gyermekeink jövőjét,

Hogy sikerült a szénecsata az országban?

Április folyamán töretlenül emelkedő vonalat mutatott a széntermelés grafikonja és a májusi ünnep előtt néhány nappal már innen is, onnan is érkeztek hírek: elértük, túlhaladtuk a termelési tervet. Tatabánya április 26 óta szállít 500 vagonon felül termel Salgótarján 25-e után erős lendülettel magasan túlszárnyalta 350 vagonos célját és eljutott 557 vagonig.

Dorog több mint 200 vagon szénét ad az országnak és kitétek magukért Borsodnak és más szénvidékeknek bányászai is. Ott sem hiányzott a munkalendület és erőfeszítés, ahol elmaradtak a májusi cél mögött.

A szénecsata sikerei az ország újjáépítési harcának sikerei. Amint több és több szén került a vagonokba fellelgett a nehézipar, új Martin kohók és új vonatpárok indultak meg. A textilgyárak teljes üzemmel kezdték el a szovjet pamut feldolgozását és ezzel közelebb közelebb került az az időpont, amikor ebből a pamutból minden magyar ember számára 17 méter textilárú jut. Április utolsó napjának kimagasló bányateljesítményei nyomán biztosítani lehetett a csépléshez

szükséges szénmennyiséget és a további fejlődés kilátást nyújt arra is, hogy a főváros és a vidéki városok háztartásai számára is jusson tüzelőanyag.

A májusi szénecsata győzelme szép és biztató eredmény, — de a munka ezzel még nem ért véget. A demokrácia újjáépítési harcának alapja még igen hosszú ideig a szén marad — az erőfeszítéseket tehát nem lanybitani hanem fokozni kell. Amit eddig is megtettünk a szénért és a bányászokért, azt tovább is meg kell tennünk, de újabb feladatokkal is meg kell birkózni.

A bányák mai felszerelése hiányos, tönkrement, elavult, a feltérési munkák elhanyagoltak. A szénecsata újabb szakaszában éppen ezért fontos a bányaberendezések feljavítása, korszerűsítése, a csillék, drótkötelek és egyéb anyagok pótlása, a feltérési munkák megszervezése és meggyorsítása.

A széntermelés továbbra is a magyar élet központi kérdése. Az elért eredmény szép, de megelégedni vele nem szabad.

Románia várja a magyar gyerekeket

Romániában készülnek a magyar gyerekek fogadására. A romániai vendéglátók kijelentették a Nemzeti Segély kiküldöttjének, hogy a legrományosabb gyerekeket is nyugodtan utnak indíthatják — felruházva fognak hazatérni. Groza miniszterelnök támogatja a Magyar Népi Szövetség és az Országos Segítő Bizottság munkáját. Már a magyar gyerekek iskoláztatását is megszervezték. A

legkiválóbb magyar pedagógusok fogadják a gyerekeket oktatni, az ott kapott bizonyítványt itt is érvényesítik.

A Magyar-Román Társaság és a Magyar Népi Szövetség pontos utmutatót küld a Nemzeti Segély budapesti központjába. Ebből a szülő megállapíthatják, hogy kinél és hol nyatalnak a gyermekek.

Ilyen értesítést kapnak majd a salgótarjániak is.

Beterjesztették a szénbányák államosításáról szóló javaslatot

A nemzetgyűlés keddi ülésén Bán elvtárs iparügyi miniszter beteresztette a szénbányászat államosításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat szerint mindennemű ásványászati tevékenységben a földtulajdonost megillető jog 1946 január 1-re visszamenő hatállyal megszűnik. A szénjogra vonatkozó bejelentési bejelentéseket a hatóságok hivatalból törlik a szénjog megszüntetéséért kártalanítás nem jár.

Az ásványászati feltérására szolgáló bányatelkek tehermentesen az állam

tulajdonába kerülnek, hasonlóképpen a létesítmények, vagyontárgyak és az energia ellátása és közhasználatra szolgáló villamosművek. Állami tulajdonba veszik az üzemek kezelésében lévő vagy használatára rendelt iparvutakat, sodronykötélpályákat, függőcsipályákat, karbidgyárakat, az igazgatáshoz szükséges ingatlanokat, a munkavállalók ellátására szolgáló kertészeteket, gyümölcsösöket, az üzemek céljaira szolgáló élelem és ruhanemű-készleteket.

Béke

1945. május 9. olyan nap, amit soha nem lehet elfelejteni, olyan nap, amit piros betűvel kellene beírni a naptárba. Éveken keresztül vártunk erre a napra és nagyon sokszor elmondtuk azt, hogy nem bánjuk, ha csak egyszer eszünk is napjába, csak a háborúnak legyen vége. S eljött a várva várt nap és el sem akartuk hinni, hogy ez igaz. Az u'cán összeölelkeztek az emberek és boldogságtól könnyes szemmel nem tudták mást mondani csak azt „és ez igaz?” Igaz az, hogy nem kell többet a bombától félni? És remélhetjük azt, hogy nemsokára viszont látjuk szereteteinket? Ezen a napon kibékültek egymással a haragosak is és olyan szép volt minden. Sajnos rövid ideig tartott ez a szeretet és megértés, mert akadtak olyanok, akik elfelejtették már a háboru borzalmait és élvezésbe lelemennének egy

3. világháboruba is, csak hogy a demokráciát megsemmisítsék. Példa erre a gyöngyösi fasizta szervezkedés is.

Kis Szalás és társai már elfelejtették, hogy milyen rettenetes pusztulást hoz a háboru az egész nemzet számára. Ugy látszik nekik nincs távol senki a hozzátartozóik közül. Tudják hogy a demokrácia megszilárdítása foglyaink hazatérését jelenti és mégis a demokrácia ellen vannak. Sovinizta és antiszemita hangokkal egy újabb háboruba akarnak bele vinni. De nem fog nekik sikerülni. Mi demokratikus nők meg fogjuk akadályozni a nemzetet, hogy még egyszer gyilkos foglyat fogjon. Mérhetelesen pusztulást hozott a háboru és azok érezték a legjobban, akikről egyáltalán nem kérdezték, hogy akarnak-e háboru. Tudták, hogy a nők nem adták volna oda férjeiket, fiaikat, hanem minden eszközzel meg-

akadályozták volna a háboru. Most már nem lehet dönteni a nők megkérdezése nélkül. A mi jelavunk „Soha többé háboru”. Mi egy igazságosabb életért küzdünk. Nem akarunk soha többé olyan sok fekete kendős özvegyet és édesanyát és kisirt szemű árvát látni. Tudjuk azért van romokban az egész ország és azért nincs semmi, mert idáig állandóan gyűlölködünk egymással. Mi most megtaláltuk a csodafegyvert a SZERETETET mi ezzel akarunk harcolni, de nehegy félre magyarázzák illetéktelenek, mert aki a demokráciát gátolai akarja, ki a régi rendszert akarja visszacsinálni, az a demokratikus nők öklével fogja magát szembetalálni. Ha viszont akarod látni elsodort szerettedet az a feladatod, hogy szilárdítsd meg a munkás egységet és semmisítsd meg a reakciót. Szilárdítsd meg a munkás egységet, mert a munkásság az a szikla, amelyen a jövő temploma felépül és semmisítsd meg a reakciót, hogy soha többé ne térhessen vissza a régi rendszer és hogy ne lehessen egy harmadik világháboru, hogy megszilárduljon a demokrácia, mert ez egészen biztosan szereteteink hazatérését jelenti. Merjünk harcba szállni akkor, amikor azokról van szó, akik nekünk a legdrágábbak. Mi féltő gonddal, de ha úgy jön, bátor kiállással is meg fogjuk védeni a demokráciát, mert nemrég éltük át a háboru borzalmait és tudjuk, hogy mit jelent ez. Minden asszony vágya soha többé háboru, hogy ez valóság legyen, ehhez kérjük az asszony társak segítségét. Kérjük, hogy jöjjenek minél többen az MND Sz zászlaja alá és kiáltssuk együtt „Soha többé háboru”.

T. A.

Meghívó

Folyó hó 18-án, szombaton délután 4 órakor, a Szociáldemokrata Párt, pártvezetési helyiségében (Főutca 37. szám)

nők napját

rendez. Ezzel egyidejűleg megalakul a párt női tagozata.

Tekintettel arra, hogy a szocialista asszonyok az egész ország területén megünneplik a nők napját, kérjük a város asszonyait és leányait, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Az előadó a budapesti Központi Nőtájékoztatótól jön.

Végrehajtó bizottság.

Köszönetnyilvánítás

A MKP salgótarjáni Szervezete ezúton mond köszönetet a salgótarjáni bányamedence szénecsatát nyert bányászainak azért a nemes adományért, melyet a bányász elvtársak pártunk anyagi támogatására gyűjtöttek és hozták eljuttattak. A bányász elvtársak tisztában vannak a magyar demokrácia nehez helyzetével és tudják azt, hogy az MKP barcol legkövetkezősebben a munkás érdekekért és a demokrácia megerősítéséért. Ezt helyesen látva, egy félnapki keresetükkel járultak hozzá pártunk anyagi támogatásához, hogy pártunk ezáltal is a legintenzívebben folytassa a harcot a reakció ellen.

Igyekez az adóval!

Tyúkszemedre

lép az adópengő!

Május a szénecsata fővárosában

Salgótarján megnyerte a szénecsatát. — Ebből az alkalomból utazott városunkba Zelk Zoltán, a „Szabadság” munkatársa. Írásából néhány érdekes szemelvényt helyénvalónak látjuk lapunkban közölni.

A salgótarjáni május elsejéről igen-igen sokat lehetne mondani s nincs a lelkesedésnek olyan foka, mely túlzásá válna. De ha csupán néhány szóval kellene jellemeznem az itteni május elsejét, ezt mondanám: A dolgozók ünnepe itt az egész város ünnepe volt. A világ minden dolgozója iránt érzett szolidaritás ünnepe, de ugyanakkor nemzeti ünnep. S ez nem véletlen, mert itt az emberek majd mind egyike munkából él, fizikai munkások és értelmiség között nem tátong az úri szakadék. Mert itt a mérnökök, városi tisztviselők javarésze munkáscsaládból származik, vasöntő apa és mérnök fia együtt dolgoznak az üzemben. Ezért van, hogy ez a város a szénecsata győztesének „fővárosa” s nem a fasiszta gyilkosok bűvéhelye.

A város tízezerelvező lakossága harmincöt-egyvenezerre duzzadt. Itt voltak a salgói, kisterenyei bányászok, a zagyapálfalvai üveggyár dolgozói, a környék falvainak parasztjai, köztük Kazár és Vizalás gyönyörű népviseletbe öltözött asszonyai. A nagygyűlés megelőző felvonulás méreteiben nem lehetett olyan, mint a budapesti, de mélyen meghatón bensőséges volt.

Legalább huszezer ember vett részt a felvonulásban, magyar-ruhás

falusi gyermekek és rokkant bányászok, sportoló lányok, munkás- és paraszt-asszonyok. S a városzélti sportteleptől a Fő-térig kigyűző tömeg fölött egy óriásméretű zásó, az acélgyárak munkája ágaskodott, a következő felirattal: „A reakció sirásója...”

A naggyűlésnek csupán néhány mozzanatáról szólok. Arról, amikor az egyik szónok megkísérelte a bányászoknak, amit az országért tettek, s amíg beszélt, szavait a dalárda éneke, a bányászinduló kísérte. Arról, mikor egy vándor lépett az emelvényre és megkísérelte az üzemek és földek dolgozóinak munkáját. A többszáztagú gyermekkorusról, amely magyar népdalokat énekelt kánonban. S arról, amikor a gyűlés végeztével díszmenetben vonult el a katonaság, a rendőrség, a lőbátton ülő falusi Madisz-ifjak, a vizlási és kazári keitek színébe öltözött paraszt-asszonyok, az egész város és környék népe. Nem a budapesti kiküldöttek, nem a város vezetői, hanem a szénecsata hősei, az emelvény előtt sorakozó bányászok előtt. Ami nálunk a múltban csak méregkeverő politikusoknak, üresfejű tábornokoknak járt ki, a tisztelendő, azt május elsején Salgótarjánba a tárnák dolgozói kapták.

pedig nem konkurenciája a mezőgazdaságnak, ellenkezőleg, együttműködnek a dolgozó tömegek jólétének fokozásán.

Az országban bagyománnyá vált, hogy a város és a falu szükség esetén kölcsönösen segítik egymást. A gyárak és üzemek munkásai sokban támogatják a kolhoz munkásokat falvaik villamosításában. Szabadidejüket áldozták a kolhozok rendelkezésének teljesítésére, összegyűjtötték a szükséges szerelési anyagokat és lapuztalt szerelhető, valamint hidrotechnikusokat becsatoltak rendelkezésükre.

A múlt év nem volt könnyű. Igaz, hogy az ellenséget már mindenütt kiűzték a szovjetföldről, de a háború még folytatódott, a munkások még a front szükségleteinek fedezésén, a honvédelem érdekében dolgoztak, az ipar még nem teljesítette a békerendeléseket. Azonban a szverdlovzsi kerület villamosítása a nép ügye volt, amelyben a kolhoz munkások, az ipari munkások és a technikai intelligencia egyformán vett részt és így a kerületben

egyre több vízi és gőzerejű villanytelep létesül.

A kolhozok fiatalosága a gyárakban kitanulta az elektromos szakmát és mint képzett villanyszerelő, gépész és turbinakerelő tért vissza a kolhozba.

A kolhoz munkások becsülettel teljesítették a vállalt kötelezettséget. Villamosították az összes gép- és traktorállomásokat, villamos világítás van a lakásokban és ipari célokra is rendelkezésre áll. Elektromos áram nem is ezer, hanem ezer és hét kolhozban áll rendelkezésre. A villanytelepek építését 1945 tavaszán kezdték meg. Télen előkészítették a szerelési anyagot. 1946 január 1-ig a szverdlovzsi kerületben 116 hidroelektromosállomás, 340 gőzüzemű villanytelep készült el. Az ezekhez a telepekhez, valamint már régebbi ipari hálózatokhoz kapcsolt kolhozok összes fogyasztási kapacitása 8870 kilowatt.

A folyó évben az egész mezőgazdaság villamosítását tervezik és további ezer kolhozot látnak el elektromos árammal.

Kultusz-előadás

A VAOSz Salgótarjáni Szervezete f. hó 4-én negyed 1 órai kezdettel tartotta második kulturális előadását Bogár József előadásában a finansztoke címmel a városbáza nagytanácsstermében.

Célunk — mondotta — ellentétben a régi rendszer céljával, az egyének meggyőzése és felvilágosítása, mivel demokratikus államban szükséges az egyének minél magasabb tudása.

Vázolta a bankok helyzetét kapitalista államban, ahol mód van, hogy a bankok kezébe kerüljön az üzemek, részvénytársaságok akár közvetlen, akár közvetve. A bankok folyóitainak kölcsönöket, ezáltal a kölcsönvevők függő helyzetbe kerülnek a bankkal szemben. Ha a bank

ugy látja, a részvénytársaságok részvényeinek egyrészt is felvásárolja, így kerül egyes pénzcsoportok kezébe a tulajdonképpen szabadnak, függetlennek mondott ipar. Ezáltal a termelés nem közösség érdekeinek szemelőtt tartására, hanem a befektetett pénzhozamának minél magasabbra való beállítására törekszik.

A mindvégig érdeklődéssel hallgatott előadásban Bianár Sándor polgármester, Boross Antal városgazda Szűcs László vízmű tisztviselő szóltak hozzá. Hozzászólásban várták a nagy bankok bűnösségét azáltal, hogy kölcsönöket leginkább hadianyaggyáraknak juttatták, s ezáltal a háború előkészítéséhez nagyban hozzájárultak. Ezért van szükség a bankok állami ellenőrzés alá helyezésére, hogy a tőke ne egyes csoportok, hanem a nemzet egyetemes érdekeinek szolgálatába álljon.

Az M. K. P. pedagógus értekezlete

A Bányakaszinó helyiségében f. hó 7-én tartott előadást „Forradalmár” címen Szekeres Kálmán a MKP központi kiküldöttje.

Bevezetőjében utal a két osztály összes ellentéteire. A rágalmhadjáratra amit a kommunisták és főként pedig a Szovjetunió ellen folytattak mesterségesen azért, hogy befektessék azt a magasabb társadalmi formát, amely a tőkés osztály eláprésével valószínűleg csak meg. A félrevezethető rész csak tömeg, amely nem látja világosan a társadalom fejlődésének útját.

Az előadó végig kalauzolt Platon, Arisztoteles korán, majd a Grachusokban mutatja meg az akkori kor szellemi fejlettségét, amely magasban ível ugyan, de egy osztályon belül játszódik le. Spartakus kiváló tehetsége mellett is tudása csak kora korlátolt tudása lehetett. A keresztény középkornak egyszerű képviselői vannak, mint

Tertulian, Acsi Szt Ferenc, Aquinói Szt Tamás, de ők csak az élet megvetését tanították.

Dózsa korán keresztül igazolja, hogy a mohácsi vész szülője volt a kíméletlen parasztirtás. A jobbágyfelszabadulás után itt maradt feudális örökvények mutatják a lelki világ ellentétes voltát. A kapitalizmuson belül a pompa és fény, árny és nyomor mutatja a lelki törést.

Először mindenki ösztönösen mond ellen a fennálló rendnek. A tanuláson keresztül el kell jutni a megértés azon fokához, amely a fennálló rendet büen vetíti elénk elméleti vonalon. De az elmélet nem elegendő, hanem azt gyakorlatilag is konkrétizálni kell. Az aktív harcok már forradalmár. Lélekben kiválóknak, jellemben egyszerűeknek, a gyakorlati életben puritánnak kell lennie.

Az előadást vita követte.

Egy év alatt ezer kolhozot villamosítottak

Szverdlovzsk az Ural ipari központja. A mezőgazdaságot itt elhanyagolták. A sztalini öt éves tervek és a Honvédelmi háború alatt azonban a szverdlovzskai gyönyörű kolhozokat létesítettek és kitűnő termelési eredményeket értek el.

A kifejlődött mezőgazdaságnak új energiaforrásra volt szüksége. Ilyen forrásul kínálkozott az elektromos energia. A kerület kolhoz munkásai magukravállalták ezer kolhoz és harmincyolc traktorállomás villamosítását egy év alatt.

Az urali falvak villamosításának

feltételei kedvezőek. A folyók vízi-energiája évenként kétfélmilliónyolcszáz ezer kilowatt termelést tesz lehetővé. A végtelen erdősegek kispadhatatlan fiamennyisége kazánüzemű villanytelepek felállítását teszi lehetővé. Végül pedig a sok saját villanyteleppel rendelkező gyár, bánya és nagyipar telepek lehetővé teszik a kolhozoknak azok villanyhálózatába való bekapcsolását.

Előnyt jelentett a kolhozok munkásai szempontjából, hogy a föld belseje, a vizek, az erdők, az iparvállalatok és a szállítás a Szovjetunióban mind köztulajdonban van. Az ipar

A nemzetgyűlés előtt a telepítésről és a földreform befejezéséről szóló törvényjavaslat

Dobi István földművelésügyi miniszter a nemzetgyűlés elé terjesztette azt a törvényjavaslatot, amely hivatva van a magyar parasztság javára eldől két nagy perben, feudális birtokrendszer felszámolásában és a nemzet örök ellenségeinek, a sváboknak a kitelepítése ügyében végős szót kimondani. A javaslat gondoskodik arról, hogy a magyar állam ellenségeinek, a kitelepített sváboknak a helyére gyorsan, szakszerűen és a termelés érdekeinek megfelelően történjen a legmegfelelőbb és legeredményesebb magyar földművesek betelepítése. Ezért a javaslat a telepítést ugyanazokra a kipróbált demokratikus szervekre bizza, melyek a földreformot végrehajtották és kimondja, hogy azok akik a Németország elleni harcban kiváló érdemeket szereztek, vagy a partizán mozgásban, illetve a belső ellenállás mozgásban tevékeny részt vettek és ennek során súlyos hátrányokat szenvedtek, ingatlan juttatásban részesíthetők akkor is, ha nem élethivatásuk a földművelés. Ugyanez áll azokra az írókra, művészekre és tudósokra is, akik munkásságukkal jelentős mértékben hozzájárultak a demokrácia kifejlődéséhez és megerősítéséhez. Ez a rendelkezés azt célozza, hogy a nemzet magjutalmazhassa azokat, akik a magyar demokrácia meg-

teremtésében az élen haladtak. A törvényjavaslat indokolása szerint a hazatérő volksbundista és kitelepítésre kerülő svábok ingatlanai 450-460000 kat. hold területet képviselnek, ennyi kerül — illetve részben került már — a svábok kezéből a magyar parasztság örök tulajdonába.

A földreform befejezését célzó rendelkezések kimondják, hogy az 50 holdon aluli parasztbirtokot vissza kell adni, a volt tulajdonosnak, oly módon azonban, hogy az ily módon kimozdított igényjogosultak, lehetőleg lakóhelyükön kapjanak kárpótlást, az 1946 január 1-ig szétosztott egyéb földeket azonban visszaparolni nem lehet.

Ezzel a reakciónak a földreform elleni támadását a törvény visszaveri és megerősíti a földműves parasztságot a műparasztok és áldemokrata fiskálisok rohamával szemben.

Meghívó!

Az Egészségügyi Alkalmazottak Szabadszakszervezetének salgótarjáni csoportja folyó hó 19-én, vasárnap d. u. 3 órakor a városbáza tanácsstermében közgyűlést tart. Kérjük a tagok minél nagyobb számú megjelenését. Előkösz.

Párthírek

A pártnapi előadók névsora
1946 május 14-én:

Acélgár: Bognár József.
Gépgár: Jakab Sándor.
Úveggyár: Csányi Lóránd.
Bánya: Jakab István.
Forgács: Tózsér Gyula.
Somlyó: Tátrai Pál.
Salgó: Treszkony Anna.
Rendőrség: Boros Antal.
Város: Blánár Sándor.

A Politikai Akadémia 1946 évi május 11-i előadásának tárgya: Magyar kulturpolitika. Előadó: Moldoványi János igazgató tanító.

Folyó hó 12-én általános járási választmányi ülések lesznek. A megyebizottság a következő elvtársakat bizta meg az ülések vezetésével:

Rétsági járás: Hovanecz Béla.
Jakab Sándor.

Balassagyarmati járás: Megyebázi Lajos.

Szécsényi járás: Dömötör Ferenc
Sziráki járás: Alica János és Schujer Ferencné.

Salgótarjáni járás: Oczel János és Jakab István.

Az értekezletek mindenütt reggel 9 órakor kezdődnek.

MNDSz szövetségének közleményei

A MNDSz nagy népgyűlése

Felhívom Nógrád vm. Magyar Nők Demokratikus Szövetségének összes alosztályait és minden demokratikus gondolkodású asszonytársam figyelmét a május 12-én, vasárnap délután 3 órakor a salgótarjáni Fő-téren rendezendő nagy népgyűlésre.

Beszédet mondanak Fáy Boris és Oczel János nemzetgyűlési képviselők. Szeretettel hívunk és várunk min-asszonytársunkat a MNDSz zászlója alá.

—o—

Értesítés

Értesitem a Nógrád vm. MNDSz tagjait, hogy a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége Nógrád vármegyei központi vezetősége május 3-án tartotta tisztújító gyűlését. Az újonnan megválasztott tagok a következők:

Elnök: Blánár Sándorné.
Alelnök: Angyal Gyuláné.
Ügyvezető: Milasi Mária.
Propaganda oszt. vezetője: Harmos Gáborné.

Szervező: Sujer Ferencné.
Szociális oszt. vezetője: Szentpéteri Jánosné.

—o—

MNDSz-munka

Karancskesziben

A karancskeszi MNDSz 1946. április 17-én tartott gyűlés alkalmából a következő adományok gyűltek össze: 36.000.000 P, 80 db tojás, 70 kg liszt, 5 kg zsir, 15 kg hagyma, 10 kg bab, 1 és fél kg cukor, 1 és fél kg só, 5 kg burgonya. Ezek kiosztásra kerültek 1946. április 18-án, 19 óra gyermek és hadiözeveg részére.

Az április 22-én tartott önkéntes adománygyűlésen befolyt összeg: 236.000.000 P. 36 hadiözeveg és hadiárva részére lett kiosztva.

Olvasd a
SZABAD NÉP-et!

Ez a magyar dolgozók lapja!

Harc a reakció ellen

*Munkások! karotok fáradt, elosigáztok?
Fogjátok össze, védjétek meg a szabadságot!
Szánve déssel felt munka szent harcában,
Sóhaj a szeretet az összefogásban,
Fogjátok össze gyorsan, el ne késsünk,
A reakciónak mi nem kegyelmezünk.
Hunyjatok szemet, ha str, könyörög, jajgat,
Minket sem sajnáltak, mikor urak voltak.*

*Munkások, éltekétek küzdelmes, bus csaták,
Pihenés nélküli gondterhelt éjszakák,
Rongyosan dolgoztok, sokszor megéheztok,
Megtölgjátok látni: nem hiába volt ez.
Fölvitradt már a mi napunk!
Munkások tűz vörös hajnala
Reakciós bitangokat letiporjuk
S fölhuzzuk a lámpavasra.*

*Munkások! ha nehéz lesz a harcotok,
Mondjátok az ifjuságnak: Irtsák ki a zsarnokot.
S emeljétek föl tűzvörös zászlónkat.
Vezessétek bátran harcba
Az elnyomott munkás milliókat!
Szajguldjatok, mint az áradat.
Irtsátok ki végre a reakciósokat.
S védjétek meg szent Szabadságtokat.*

Borbás Imre.

MADISz közlemények

Válasz a „Négyes helyett egyest” című cikkre

A „Munkás Szó” multbeli számában megjelent egy cikk mely a címben levő feliratu táblával foglalkozik. Ezt a táblát a Madisz vitte magával a május 1-i felvonuláson. Összintek vagyunk, a fenti tábla nem helyes követelés, mert ezzel nem jót, hanem rosszat tennénk magának a diáknak és a nemzetnek is. Ez a tábla nem volt helyes, észrevettük mi is, de sajnos ott, ahol már nem tehetünk semmit.

A cikk tanácsadásnak íródott, de egyes szavak mégis olyan hangot ütnek meg, mintha támadás lenne ellenünk. Hivatkoznom kell egyes szavakra, amit nem fogadhatunk el. Figyelmeztet a névtelen a cikkíró, hogy ne munkakerülésre nevezzük a diákokat. Ha cikkíró figyelmesen olvasta a „Munkás Szó” régebbi számait, észre vehette, hogy a somlyói, forgácsi, rónabányai, zagyvapálfalvai és még sok Madisz szervezet rohammunkát végzett, ami kétségtelenül elősegítette az ország újjáépítését. De ez nem csak akkor volt, hanem még ma is van és nagyon sok szervezet azért tudott felszerelést hozni, mert rohammunkát végzett. Erről nem jelennek meg a munkás cikkek, de azért az ifjuság dolgozik. Véleményem csak az, ha minden ifjusági szervezet csak annyit foglalkozna az ifjuság munkára való nevelésével, mint mi, akkor nem itt tartanánk az ország újjáépítésében.

Másik ilyen kifejezés szerint, amit nem fogadhatunk el, ez a felirat volt az egyedüli ünneprontó. Erre az a válaszuk, hogy a vezetőség sem helyesli a tábla feliratát, de azért ünneprontónak talán mégsem mondható. J. S.

—o—

Felhívjuk a salgótarjáni járás Madisz szervezetét, hogy vasárnap, 12-én d. e. 10 órára jelenjenek meg a bányai Madisz helyiségében sürgős ügy megbeszélése végett. Megjelenni tartozik minden szervezetről a titkár és egy tag.

Madisz munka

A kisterenyi Madisz szervezet falusi csoportja még márciusban elhatározta, hogy kulturhelyiséget teremti magának. A határozatot tett is követte. 29 napi megfeszített munka után meglett a kulturhelyiség, ami a Madisz

megyei szervezetének mondhatóak egyik legszebb kulturterme. A tagság egy része fáradságot nem ismerve, dolgozott. Rohammunkások voltak és bár nem közösheljük neveiket helyszüke miatt, munkájukért köszönet és elismerés jár, mert nagy, szép és nemes munkát végeztek.

M. K. P. kultur sajtóosztályának közleményei

Az acélgári olvasó-egylet Petőfi Munkás Színjátszó csoportja városunkban négy ízben játszotta május elseje és ötödike között Gorkij örökbecsű, halhatatlan művét az „Éjeli menedék-hely”-et. Folyó hó 11 és 12-én az ózdi Munkás Kulturszövetség meghívására Ózdon, az ózdi dolgozók részére adják elő. Valószínű, hogy még e hó folyamán a fenti színjátszó társaság előadásában Zagyvapálfalván és Balassagyarmaton is színpadra kerül a halhatatlan mű.

Városunk zenei kulturéletére az egyesített munkásdalkör szereplése révén Budapest is felligyelt. Ennek eredménye, hogy a Budapest nyugati-pályaudvar MÁV „Új élet” dalkör karnagya és vezetője e hó 5-én, vasárnap Salgótarjába jöttek és a városba tanácsstermben a salgótarjáni Munkás Dalkör, a Munkás Kulturszövetség, a pártok, sportegyesületek és városuk zenei életének vezető embereivel megbeszélést folytattak, aminek eredményeként az orosz hősi-emlékmű telepezése napján a budapesti „Új élet” dalkör és a salgótarjáni Egyesített Munkás Dalkör együttes hangversenyt ad délután a bányakaszinó kerthelyiségében, este pedig az acélgári Olvasóegyletben.

Salgótarján m. város polgármesteri hivatalától.
4492/1946 sz.

Hirdetmény

Közhirre teszem, hogy Budapesten szövetkezeti tanfolyam kezdődik. A tanfolyamra a földmivelésügyi minisztérium X. 2. ügyosztályán írásban kell jelentkezni. Jelentkezhetnek szakemberek, könyvelők, gépirónok, gyorsírók.

Bővebb tájékoztatást az érdekeltek a földmivelésügyi minisztériumban szerezhethetnek.

Salgótarján, 1946. május 2.
Polgármester helyett:
Dr. Clemen Antal
v. aljegyző.

Salgótarján m. város polgármesterétől,
4790/1946. sz.

Pályázati hirdetmény

Salgótarján megyei város gyepmesterei vállalatának bérbeadására pályázatot hirdetek.

Pályázati határidő: 1946 évi május hó 25 déli 12 óra.

A pályázati feltételek, valamint a szerződés tervezet a hivatalos órák alatt a városi főjegyző irodájában tekinthetők meg.

Salgótarján, 1946. május 9.

Blánár Sándor
polgármester.

Pályázati hirdetmény

Az Országos Társadalombiztosító Intézet (OTI) pályázatot hirdet a vidéki összes rendelőintézeti és körzeti kezelőorvosi, a budapesti összes körzeti kezelőorvosi, valamint szerződéssel eddig be nem töltött rendelőintézeti szerződéses orvosi állásokra.

Pályázni az Intézet bármelyik helyiszervénél beszerezhető úrlapon lehet, határidő: 1946 május 31. A pályázatot az állásra illetékes helyiszervétnél kell beadni, ugyanott adnak részletes felvilágosításokat is.

Agitáljunk a MKP központi lapjára! Május 12. a Szabad Nép napja Egyszerű párttagtól a legmagasabb funkcionáriusig, pártunk központi lapja népszerűsítésének jegyében töltsd vasárnapját minden kommunista.

Sport

Május elsejét

a munka nagy ünnepét méltóképpen ünnepelte meg a salgótarjáni szénmedence munkás sporttársadalma is. A mátravidék A. válogatott csapata Selypen a Selyp környékiekkel játszott, míg a B. válogatott Bocsrálapuítón játszott a II-ik osztályú válogatott csapattal. Selypen 2:2 volt az eredmény, míg Bocsrálapuítón 6:3 arányban a helyi csapat győzött. Mindkét helyen hatalmas közönség nézte végig a mérkőzéseket, igazolva, hogy milyen népszerű a salgótarjáni dolgozók előtt a futball-sport és hogy milyen nagy szükség van a nehéz testi munka elvégzése után a testet lelket felüdítő sportra.

Egyébként a mátravidéki alosztályban hatalmas küzdelem folyik az első helyért. A SSE versenget szervezett Kisterenyén és pontot adott le Baglyason, így most már csak két pont előnnyel vezet Kisterenye és Salgó előtt. A finisben nagy küzdelem várható a három csapat között, az első helyért.

Az SBTC utolsó 3 mérkőzésén nagyon gyatrán szerepelt. Két mérkőzését elvesztette, míg a harmadikat az utolsó helyezett Törekvés ellen csak az utolsó percekben rugott góllal nehezen tudta meggyerni. Emberi számítás szerint a sima kiesést még így is elkerüli az SBTC, feltéve ha a Z. Madisz óvása nem fog sikerrel járni. Erre az óvása és annak körülményeire legközelebbi számunkban még visszatérek.

L. I.

A szerkesztésért és kiadásért felel:
Dr. VASS GYULA.

Nyomatott Végk Kálmán könyvnyomdájában
Salgótarján, Fő-utca 66.